

Länsstyrelsen
Gävleborg

Enheten för samhällsplanering

@lansstyrelsen.se

YTTRANDE

2020-09-17

1 (4)

Dnr 5204-2020

Sweco Energy AB

Att:

@sweco.se

Nybyggnation av två 400 kV kraftledningar mellan Ängsberg- Ängsberg Södra i Gävle kommun

Redogörelse för ärendet

Vattenfall Eldistribution AB har för avsikt att ansöka om nätkoncession för två nya 400 kV kraftledningar inom Gävle kommun. Kraftledningarna behövs för att koppla ihop en planerad transformatorstation vid Ängsberg Södra med befintligt ställverk i Ängsberg.

Vattenfall Eldistribution AB har genom sin konsult Sweco Energi AB översänt underlag för samråd enligt 6 kap. 24 § miljöbalken.

Länsstyrelsens synpunkter

Allmänt

Vid meddelande om nätkoncession för linje gäller bestämmelserna i 2 kap ellagen (1997:857). Ett beslut om nätkoncession för linje har normalt en obegränsad giltighetstid och får meddelas endast om anläggningen är lämplig ur allmän synpunkt. En nätkoncession för linje får inte strida mot detaljplan eller områdesbestämmelser. Vid prövningen ska miljöbalkens allmänna hänsynsregler, bestämmelser om hushållning med mark och vatten och bestämmelser om miljö kvalitetsnormer och miljö kvalitetsförvaltning enligt 2-5 kap miljöbalken tillämpas.

Kommande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska innehålla vad som anges i 6 kap 35-36 §§ miljöbalken i den utsträckning som behövs med hänsyn till åtgärdernas art och omfattning. MKB:n ska innehålla en beskrivning av nuvarande förhållanden, hur projektet kommer att genomföras och dess effekter på miljön och även fastslå åtgärder för att mildra eller eliminera de negativa konsekvenserna av projektet. MKB:n ska vara tydlig med konkreta åtgärdsförslag.

Vidare ska MKB:n redovisa vilka underhålls- och skötselåtgärder som blir aktuella och hur dessa kan komma att påverka miljön i allmänhet och utpekade natur- och kulturvärden i synnerhet. De skadeförebyggande åtgärderna bör redovisas på ett tydligt sätt i form av konkreta åtgärder, inte bara som möjliga metoder.

Kommande MKB bör vidare innehålla en kartläggning av lokalt växt- och djurliv samt en beskrivning om hur ledningen kan påverka dessa. MKB:n bör omfatta:

- Kända naturvärden i området såsom skyddade områden, våtmarker, nyckelbiotoper, artförekomster etc. och vilka naturtyper som finns längs sträckan i praktiken samt om det finns andra naturvärden. Konsekvenser för naturvärdena av en ledningsdragnings. Skyddsåtgärder bör redogöras specifikt för respektive naturvärde. Om flera naturvärden omfattas av samma typ av skyddsåtgärd kan dessa beskrivas.
- Beskrivning av konsekvenser för naturmiljön och skyddsåtgärder under uppförandefasen och driftsfasen, samt av underhållsåtgärder, t ex förlust av områden med höga naturvärden, förändringar i hydrologin, risk för störning av arter, risk för körskador med mera.
- Effekter på områdets hydrologi, vattendrag, sjöar, grundvatten samt hur dessa kan undvikas och/eller minimeras med hjälp av skyddsåtgärder. Skyddsåtgärder för att förhindra spridning av grumling och föroreningar till naturliga vattendrag.
- Om andra tillstånd, anmälningar eller dispenser enligt miljöbalken kan komma att bli aktuella för projektet som exempelvis artskyddsdispens, vattenverksamhet, strandskyddsdispens med mera bör dessa presenteras i ansökan.

Planförhållanden

Av upprättad MKB ska det framgå om ledningarna står i överensstämmelse med kommunens översiktsplan, eventuella fördjupade/tematiska översiktsplaner och berörda detaljplaner.

Av 2 kap. 8 § ellagen framgår att en nätkoncession för linje inte får strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

För området gäller *Översiktsplan för Gävle kommun 2030*. Området där de planerade ledningarna ska uppföras berör inget detaljplanelagt område.

Landskapsbild och omgivningspåverkan

De 400kV-ledningar som planeras kommer tillsammans med ytterligare tre nya 132 KV-ledningar att innebära att befintlig kraftledningsgata kommer att breddas från 85 meter till 265 meter. Därtill ska även en ny transformatorstation uppföras i närhet till befintlig bebyggelse. Transformatorstationen tillhör dock inte detta ärende, men är det egentliga syftet med att uppföra nya ledningar. Länsstyrelsen delar inte Vattenfalls bedömning om att nya kraftledningar

kommer innebära en liten påverkan på omgivande områden och boendemiljö. Länsstyrelsen anser därför att det viktigt att fastslå åtgärder som exempelvis tillräckligt breda skogsråd för att mildra de negativa konsekvenserna av föreslagna kraftledningar. Kommande MKB ska vara tydlig med konkreta förslag.

Vattenskyddsområde och hydrologisk påverkan

Ur ett vattenskyddsperspektiv bedöms de föreslagna huvudalternativen vara lämpliga då det till största delen minimerar schaktning inom vattenskyddsområdet. Schaktning/markarbeten inom vattenskyddsområdet bör så långt det är möjligt minimeras. Inom vattenskyddsområdet väger vattenskyddsintresset tungt om det t ex ur ett annat intresseperspektiv skulle vara bättre med markkabel som kan medföra ökad schaktning och risk för grundvattnet. Det är viktigt att fokusera på hur schaktning och därefter återfyllnad med lämpliga massor ska ske, vilket Vattenfall enligt handlingarna verkar också konstaterar. Länsstyrelsen vill i sammanhanget informera om att markarbeten av denna typ inom vattenskyddsområdet kräver tillstånd från Samhällsbyggnadsnämnden i Gävle kommun.

Kulturmiljö

I kulturmiljöregistret finns flera fornlämningar registrerade i området där dragningarna av kraftledningar planeras. Här finns en handfull registrerade kolbottnar som representerar lämningar efter kolmilor. I öster berör kabeldragningarna en registrerad boplats från stenåldern (Valbo 1038, L1948:3966). Boplatslager är svår att avgränsa i fält eftersom stora delar av boplatslagren ofta täcks av odlingsjord, torv eller markvegetation. I många fall saknar boplatslagren avgränsningar i Forsök, och även när det finns avgränsningar är det vanligt att lagren omfattar ytor utanför avgränsningarna.

För att fördjupa kunskapsläget ska därför en arkeologisk utredning enligt 2 kap. 11 § KML genomföras på samtliga ytor och områden som är aktuella för markingrepp, bebyggelse, tillfartsvägar, upplag och/ eller röjning av skog.

Övriga upplysningar till sökande

Verksamheter och åtgärder som prövas enligt annan lag kan behöva anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om samrådsförfarandet inte kan ske inom ramen för den andra lagens bestämmelser. Sökande bör bestämma redan i tidigt skede om man avser att uppfylla kraven i 12 kap. 6 § miljöbalken i koncessionsansökan och MKB (kräver en ganska stor detaljeringsgrad på t ex skyddsåtgärder och markanspråk), eller om man avser anmäla det separat till Länsstyrelsen inför byggstart av ledningen.

Följdverksamheter eller underhållsåtgärder, exempelvis anläggande av arbetsvägar, kantträdsavverkning eller breddning av ledningsgata, som inte har behandlats i den ursprungliga prövningen kan behöva anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om naturmiljön kan komma att väsentligt ändras. Om en följdverksamhet är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt andra bestämmelser i miljöbalken behövs ingen anmälan enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Enligt 4 § Artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt fånga, döda eller störa vilda fåglar och vissa djurarter samt deras fortplantningsområden eller viloplats.

Åkerholmar, öppna diken, alléer med flera små biotoper i odlingslandskapet är biotopskyddade och dispens kan krävas för åtgärder i dem som kan skada naturmiljön i biotoperna. Enligt 7 kap. 11 § miljöbalken (1998:808) får man inte bedriva verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön inom ett biotopskyddsområde. Om det finns särskilda skäl får dispens från förbudet ges i det enskilda fallet.

Vad gäller markarbeten kan invasiva främmande arter som tex blomsterlupin, jätteloka och jättebalsamin finnas inom området. Verksamhetsutövaren har därför ett stort ansvar för att minimera spridning av invasiva arter. Jordmassor innehållande invasiva arter kan endast användas på plats. Om sådana massor måste flyttas ska dom omhändertas på korrekt sätt. Ska invasiva växter röjas måste växtmaterialet brännas och inte komposteras. För mer information se Naturvårdsverkets hemsida (sök invasiva arter).

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef [REDACTED] med [REDACTED] som föredragande. I handläggningen av ärendet har handläggare från avdelningarna för miljö, natur och samhälle deltagit.

Denna handling är godkänd i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Du hittar information om hur länsstyrelsen behandlar personuppgifter på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Länsstyrelsen
Gävleborg

Enheten för samhällsplanering

[redacted]
[redacted]
[redacted]@lansstyrelsen.se

YTTRANDE

2020-09-17

1 (5)

Dnr 5202-2020

Sweco Energy AB

Att: [redacted]

[redacted]
[redacted]@sweco.se

Kompletterande samråd nybyggnation 132 kV-ledningar Ersbo-Ängsberg samt Öby-Ängsberg i Gävle kommun

Redogörelse för ärendet

Vattenfall Eldistribution AB har för avsikt att ansöka om nätkoncession för två nya 132 kV kraftledningar mellan Öby-Ängsberg samt en 132 kV kraftledning mellan Ersbo-Ängsberg. Kraftledningarna behövs för att koppla ihop en planerad transformatorstation vid Ängsberg Södra med en ny etablering i närområdet. Ärendet har tidigare varit föremål för samråd vid årsskiftet 2019-2020 och detta är ett kompletterande samråd.

Vattenfall Eldistribution AB har genom sin konsult Sweco Energi AB översänt underlag för samråd enligt 6 kap. 24 § miljöbalken.

Länsstyrelsens synpunkter

Allmänt

Vid meddelande om nätkoncession för linje gäller bestämmelserna i 2 kap ellagen (1997:857). Ett beslut om nätkoncession för linje har normalt en obegränsad giltighetstid och får meddelas endast om anläggningen är lämplig ur allmän synpunkt. En nätkoncession för linje får inte strida mot detaljplan eller områdesbestämmelser. Vid prövningen ska miljöbalkens allmänna hänsynsregler, bestämmelser om hushållning med mark och vatten och bestämmelser om miljö kvalitetsnormer och miljö kvalitetsförvaltning enligt 2-5 kap miljöbalken tillämpas.

Kommande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska innehålla vad som anges i 6 kap 35-36 §§ miljöbalken i den utsträckning som behövs med hänsyn till åtgärdernas art och omfattning. MKB:n ska innehålla en beskrivning av nuvarande förhållanden, hur projektet kommer att genomföras och dess effekter på miljön och även fastslå åtgärder för att mildra eller eliminera de negativa konsekvenserna av projektet. MKB:n ska vara tydlig med konkreta åtgärdsförslag.

Vidare ska MKB:n redovisa vilka underhålls- och skötselåtgärder som blir aktuella och hur dessa kan komma att påverka miljön i allmänhet och utpekade natur- och kulturvärden i synnerhet. De skadeförebyggande åtgärderna bör

redovisas på ett tydligt sätt i form av konkreta åtgärder, inte bara som möjliga metoder.

Kommande MKB bör vidare innehålla en kartläggning av lokalt växt- och djurliv samt en beskrivning om hur ledningen kan påverka dessa. MKB:n bör omfatta:

- Kända naturvärden i området såsom skyddade områden, våtmarker, nyckelbiotoper, artförekomster etc. och vilka naturtyper som finns längs sträckan i praktiken samt om det finns andra naturvärden. Konsekvenser för naturvärdena av en ledningsdragnings. Skyddsåtgärder bör redogöras specifikt för respektive naturvärde. Om flera naturvärden omfattas av samma typ av skyddsåtgärd kan dessa beskrivas.
- Beskrivning av konsekvenser för naturmiljön och skyddsåtgärder under uppförandefasen och driftsfasen, samt av underhållsåtgärder, t ex förlust av områden med höga naturvärden, förändringar i hydrologin, risk för störning av arter, risk för körskador med mera.
- Effekter på områdets hydrologi, vattendrag, sjöar, grundvatten samt hur dessa kan undvikas och/eller minimeras med hjälp av skyddsåtgärder. Skyddsåtgärder för att förhindra spridning av grumling och föroreningar till naturliga vattendrag.
- Om andra tillstånd, anmälningar eller dispenser enligt miljöbalken kan komma att bli aktuella för projektet som exempelvis artskyddsdispens, vattenverksamhet, strandskyddsdispens med mera bör dessa presenteras i ansökan.

Planförhållanden

Av upprättad MKB ska det framgå om ledningarna står i överensstämmelse med kommunens översiktsplan, eventuella fördjupade/tematiska översiktsplaner och berörda detaljplaner.

Av 2 kap. 8 § ellagen framgår att en nätkoncession för linje inte får strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

För området gäller *Översiktsplan för Gävle kommun 2030*. Området där de planerade ledningarna ska uppföras berör följande detaljplanelagt område.

- Valbo-Ön 5:3 (del av) m.fl., Stackbo.

Landskapsbild och omgivningspåverkan

De 132kV-ledningar som planeras kommer tillsammans med ytterligare två nya 400 kV-ledningar att innebära att befintlig kraftledningsgata kommer att

breddas från 85 meter till 265 meter. Därtill ska även en ny transformatorstation uppföras i närhet till befintlig bebyggelse. Transformatorstationen tillhör dock inte detta ärende, men är det egentliga syftet med att uppföra nya ledningar. Länsstyrelsen delar inte Vattenfalls bedömning om att nya kraftledningar kommer innebära en liten påverkan på omgivande områden och boendemiljö. Länsstyrelsen anser därför att det viktigt att fastslå åtgärder som exempelvis tillräckligt breda skogsrیداer för att mildra de negativa konsekvenserna av föreslagna kraftledningar. Kommande MKB ska vara tydlig med konkreta förslag.

Vattenskyddsområde och hydrologisk påverkan

Ur ett vattenskyddsperspektiv bedöms de föreslagna huvudalternativen vara lämpliga då det till största delen minimerar schaktning inom vattenskyddsområdet. Schaktning/markarbeten inom vattenskyddsområdet bör så långt det är möjligt minimeras. Inom vattenskyddsområdet väger vattenskyddsintresset tungt om det t ex ur ett annat intresseperspektiv skulle vara bättre med markkabel som kan medföra ökad schaktning och risk för grundvattnet. Det är viktigt att fokusera på hur schaktning och därefter återfyllnad med lämpliga massor ska ske, vilket Vattenfall enligt handlingarna verkar också konstaterar. Länsstyrelsen vill i sammanhanget informera om att markarbeten av denna typ inom vattenskyddsområdet kräver tillstånd från Samhällsbyggnadsnämnden i Gävle kommun.

Kulturmiljö

I kulturmiljöregistret finns flera fornlämningar registrerade i området där dragingarna av kraftledningar planeras. Här finns en handfull registrerade kolbottnar som representerar lämningar efter kolmilor. I öster berör kabeldragingarna en registrerad boplats från stenåldern (Valbo 1038, L1948:3966). Boplatslager är svår att avgränsa i fält eftersom stora delar av boplatslagren ofta täcks av odlingsjord, torv eller markvegetation. I många fall saknar boplatslagren avgränsningar i Fornsök, och även när det finns avgränsningar är det vanligt att lagren omfattar ytor utanför avgränsningarna.

För att fördjupa kunskapsläget ska därför en arkeologisk utredning enligt 2 kap. 11 § KML genomföras på samtliga ytor och områden som är aktuella för markingrepp, bebyggelse, tillfartsvägar, upplag och/ eller röjning av skog.

Övriga upplysningar till sökande

Verksamheter och åtgärder som prövas enligt annan lag kan behöva anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om samrådsförfarandet inte kan ske inom ramen för den andra lagens bestämmelser. Sökande bör bestämma redan i tidigt skede om man avser att uppfylla kraven i 12 kap. 6 § miljöbalken i koncessionsansökan och MKB (kräver en ganska stor detaljeringsgrad på t ex

skyddsåtgärder och markanspråk), eller om man avser anmäla det separat till Länsstyrelsen inför byggstart av ledningen.

Följdverksamheter eller underhållsåtgärder, exempelvis anläggande av arbetsvägar, kantträdsavverkning eller breddning av ledningsgata, som inte har behandlats i den ursprungliga prövningen kan behöva anmälas för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om naturmiljön kan komma att väsentligt ändras. Om en följdverksamhet är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt andra bestämmelser i miljöbalken behövs ingen anmälan enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Enligt 4 § Artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt fånga, döda eller störa vilda fåglar och vissa djurarter samt deras fortplantningsområden eller viloplats.

Åkerholmar, öppna diken, alléer med flera små biotoper i odlingslandskapet är biotopskyddade och dispens kan krävas för åtgärder i dem som kan skada naturmiljön i biotoperna. Enligt 7 kap. 11 § miljöbalken (1998:808) får man inte bedriva verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön inom ett biotopskyddsområde. Om det finns särskilda skäl får dispens från förbudet ges i det enskilda fallet.

Vad gäller markarbeten kan invasiva främmande arter som tex blomsterlupin, jätteloka och jättebalsamin finnas inom området. Verksamhetsutövaren har därför ett stort ansvar för att minimera spridning av invasiva arter. Jordmassor innehållande invasiva arter kan endast användas på plats. Om sådana massor måste flyttas ska dom omhändertas på korrekt sätt. Ska invasiva växter röjas måste växtmaterialet brännas och inte komposteras. För mer information se Naturvårdsverkets hemsida (sök invasiva arter).

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef [REDACTED] med [REDACTED] som föredragande. I handläggningen av ärendet har handläggare från avdelningarna för miljö, natur och samhälle deltagit.

Denna handling är godkänd i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Du hittar information om hur länsstyrelsen behandlar personuppgifter på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

